

⇒ ο σωτήρης ζήκος

home alone 67

Δοκίμια περί τέχνης

Μια βιογραφία σαν ντοκιμαντέρ, μια προσέγγιση ενός ενορχηστρωτή έργων κλασικής μουσικής, αντιπαραθετική με έναν φιλόσοφο κι έναν ζωγράφο και ένας τόμος με 30 βιβλιοκρισίες για Έλληνες πεζογράφους, σε τρία βιβλία τελευταίας σοδειάς

ΠΟΕ μια σύντομη ζωή

Το βιβλίο είναι βέβαια μια βιογραφία του Ένγκαρ Άλθαν Πόε, που είχε μια σύντομη ζωή (πέθανε 40 χρονών) και τόσο «καταραμένη» που θα μπορούσε να γίνει μια ενδιαφέρουσα ταινία ή ακόμα και τηλεοπτική σειρά. Γραμμένη από τον Λονδρέζο Peter Ackroyd ο οποίος έχει γράψει βραβευμένες βιογραφίες ποιητών και πεζογράφων, όπως του Έζρα Πάουντ, του Τ. Σ. Έλιοτ, του Τσαρλς Ντάικινς και πρόσφατα εξέδωσε μια βιογραφία του Σαίξπηρ. Στην πραγματικότητα ο Peter Ackroyd όχι μόνο δεν επαναμιμνήσκει την ήδη μυθολογημένη ζωή του Πόε (όσον αφορά στον πρόωπο θάνατο κάποιων αγαπημένων του γυναικών και τη σύνδεση με κάποια μακάβρια στοιχεία σε έργα του) αλλά βάσει τα πράγματα σε τάξη, περιγράφοντας ψυχολογικά, χωρίς πολλή-πολλή φιλοσοφικά σχόλια, αλλά βήμα προς βήμα, κάθε σημαντική περίοδο της ζωής του Αμερικανού συγγραφέα, με τα συνεχικά πάνω και κάτω της, σαν να επρόκειτο για μια διηγητική προσωπικότητα, πέρα ακόμα και από την εξάρτησή του από το αλκοόλ. Και εντάσσοντας μέσα σε όλα αυτά τις επιλογές και τις επανεκκινήσεις των συγγραφικών δραστηριοτήτων του Πόε. Μιλάμε βέβαια για τον συγγραφέα που υπήρξε πρόδρομος του αστυνομικού διγημάτος και της φανταστικής λογοτεχνίας, βλέπε «Η πτώση του οίκου των Άσερ», και ο οποίος αναγνωρίστηκε τελικά με το ποίημά του «Το κοράκι».

Χέρμπερτ Φον Κάραγιαν

Ο Χέρμπερτ Φον Κάραγιαν (1908 - 1989) υπήρξε ένας από τους διασημότερους μαέστρους του 20ού αιώνα, ταυτισμένος με τη Φιλαρμονική του Βερολίνου της οποίας ήταν διευθυντής από το 1955 μέχρι το 1989. Το έργο που έχει μείνει σήμερα από αυτόν είναι βέβαια οι ηχογραφήσεις του, αρχικά σε δίσκους βινυλίου και μετά το 1981 σε cds. Για τη ζωή του και τη μουσική του καριέρα έχουν γραφτεί αρκετά βιβλία, όχι όμως «με την ανάληψη του έργου του» όπως όμως διατείνεται ο συγγραφέας της παρούσας μελέτης, Άκης Μπελεζίνης. Ο οποίος μας παρουσιάζει στο βιβλίο αυτό μια πολύ ενδιαφέρουσα προσέγγιση, που έγκειται στη σύνδεση του μαέστρου με τον φιλόσοφο της Ιστορίας Όσβαλντ Σπένγκλερ, γνωστό για το έργο του «Η παρακμή της Δύσης», με τον οποίο ο Κάραγιαν, κατά τον συγγραφέα, μοιράζονται την ίδια κοσμοεικόνα, καθώς επίσης και στην αντιπαράθεση της οπτικής του Κάραγιαν με εκείνη του ζωγράφου Πολ Σεζάν. Έτσι στην πρώτη ενότητα ο συγγραφέας παρουσιάζει με λεπτομέρειες τον τρόπο που ο Σπένγκλερ βλέπει τα πράγματα στην «Παρακμή της Δύσης», στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζει τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά των ερμηνειών του Κάραγιαν και στην τρίτη την ιδιαίτερη αντίληψη των πραγμάτων στη ζωγραφική του Σεζάν.

Αναγνωστικά δικαιώματα

Ο τόμος, άνω των 600 σελίδων, εντάσσεται στη σειρά «Κριτική & Δοκίμιο» και αποτελείται από 300 βιβλιοκρισίες της Λίνας Πανταλέων, δημοσιευμένες στο περιοδικό «Νέα Εστία» την τριετία Μάρτιος 2006 - Σεπτέμβριος 2009. Βιβλιοκρισίες, οι οποίες επικαλούμενες τα «αναγνωστικά δικαιώματα» του κριτικού - αναγνώστη (κατά το «συγγραφικά δικαιώματα») αξιοποίησαν τον περισσότερο δυνατό χρόνο στη συγγραφή τους και την χωρίς περιορισμούς (σε αριθμό λέξεων) απαραίτητη έκταση, στη δημοσίευσή τους. Τα κείμενα αυτά με αφορμή την κριτική στο πιο πρόσφατο βιβλίο ενός συγγραφέα κάνουν συγκριτικές αναφορές και στα προγενέστερα έργα του συγγραφέα, τα οποία φαίνεται η κριτικός να ξαναδιαβάζει (είτε κυριολεκτικά είτε μεταφορικά) μέσα από την οπτική αξιολόγησης που υιοθετεί για το τελευταίο έργο. Γίνεται λόγος για βιβλία των Σωτήρη Δημητρίου, Δημήτρη Νόλη, Μαρίας Μήτσουρα, Νίκου Χουλιάρα, Μένι Κουμανταρέα, Ιωάννας Καρυστιάνη, Σώτη Τριανταφυλλίδη, Παύλου Μάτεσι, Γιώργου Σκαμπανδώνη, Μάρως Δούκα και άλλων. Το πιο σημαντικό σε αυτές τις βιβλιοκρισίες είναι ότι, παρά την έκταση τους ως κείμενα, δεν ξεφεύγουν ούτε στιγμή από το θέμα τους, μιλούν για το έργο του συγγραφέα και μόνο, χωρίς αναφορές σε θεωρίες και άλλα παρεμπιπτόντα θέματα, κάτι που, κατ' αρχάς, σίγουρα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους ίδιους τους συγγραφείς ως αναγνώστες αυτών των βιβλιοκρισιών.

Info:

«ΠΟΕ μια σύντομη ζωή» του Peter Ackroyd, εκδόσεις Πατάκη

Info:

«Ο Χέρμπερτ Φον Κάραγιαν μέσα από τους δίσκους του» του Άκη Μπελεζίνη, εκδόσεις Εξάντας

Info:

«Αναγνωστικά δικαιώματα» της Λίνας Πανταλέων, εκδόσεις Πόλις